

بهداشت باروری در جوانان

رویکردهای سلامت جوانان و ارتقای نرخ باروری کلی

بهداشت باروری در جوانان

۳۰ درصد جوان‌های ۲۰ تا ۳۵ سال ازدواج نکرده‌اند.

میانگین سن ازدواج ۲۷ سالگی است .

ازدواج از سال ۷۰ تا ۷۶ سیر صعودی گرفت و در سال ۷۶ به رقم ۵۵۰ هزار ازدواج رسیدیم در سال ۸۹ به ۸۹۱ هزار ازدواج رسیدیم. این رقم در سالهای بعدی افت کرد یعنی در سال ۹۰ حدود ۸۷۲ هزار و سال ۹۱ حدود ۸۲۲ هزار ازدواج داشتیم.

بهداشت باروری در جوانان

میانگین سن ازدواج پسران از ۲۴ سالگی و دختران از ۱۸ سالگی در سال ۷۵ به ترتیب به ۲۷ و ۲۳ سالگی رسیده است. در حالی که طبق آمار دیگری، میانگین سن ازدواج در پسران ۳۳ و در دختران ۲۸ سال می باشد.

هر سال یک میلیون و ۱۰۰ هزار نفر به جمعیت کشور اضافه می‌شود

هر سال یک میلیون و ۷۵۰ هزار باروری در کشور صورت می‌گیرد.

۱۰۰ هزار مورد مرده به دنیا می‌آیند. ۲۵۰ هزار جنین سقط می‌شوند، سالی ۳۶۰ هزار نفر نیز فوت می‌کنند و به این ترتیب در زمان حاضر هر سال حدود یک میلیون و ۱۰۰ هزار نفر به جمعیت کشور اضافه می‌شود.

سخت بودن ازدواج، آمارهای طلاق، هجوم فرهنگ بیگانه و ناکافی بودن آموزش های مناسب، چهار ضلع اصلی است که می توان از آن به عنوان دلایلی برای افزایش سن ازدواج نام برد.

روابط خارج از زندگی عرفی و شرعی، یعنی نوعی از زندگی با کمترین تعهدات قانونی و شرعی و عرفی و خانوادگی؛ وقتی فردی وارد چنین رابطه ای می شود در واقع از نظر وی شکل های موجود و قانونی و شرعی زندگی خانوادگی ناکارآمد و دردسر ساز به نظر آمده و او بدون آگاهی شکل جدیدی از زندگی را که پیش از این فقط شنیده یا در فیلم و سریالی مشاهده کرده انتخاب می کند. شکلی که بی شک آسیب های بی شماری نه تنها برای طرفین این زندگی بلکه برای جامعه خواهد داشت.

بهداشت باروری در جوانان

•مهمترین مساله ویران کننده خانواده‌های ایرانی در سال‌های گذشته طلاق بوده است. آمار طلاق مخصوصا در شهر تهران در سال‌های گذشته همواره روند صعودی داشته است. در حال حاضر بر اساس آمارها از هر ۴ ازدواج تهرانی‌ها یکی از آن‌ها به طلاق منجر می‌شود.

بنا بر آمار دیگری، ۱۱ میلیون جوان در سن ازدواج در کشور وجود دارد که روند فعلی نشان می‌دهد عده‌ی زیادی از رسیدن جوانان به سن مجرد قطعی سخن می‌گویند.

•موردی دیگری که نباید از آن چشم پوشید و شاید از آن بتوان به عنوان ریشه تمام آسیب‌ها یاد کرد آموزش است. «ما جوانان را برای زندگی در این جامعه آموزش نداده‌ایم. آموزش تنها حساب و کتاب و جغرافیا نیست. نظام آموزشی باید زندگی را آموزش دهد. زندگی در هر جامعه‌ای آموزش‌های خاص خودش را دارد.»

بهداشت باروری در جوانان

بر اساس گزارشی که معاونت مطالعات و تحقیقات سازمان ملی جوانان منتشر کرده است،

۶۰ درصد از پاسخگویان بهترین سن ازدواج برای پسران را بین ۲۵ تا ۲۹ سال دانسته‌اند و ۲۳ درصد از آن‌ها گفته‌اند که سن مناسب برای ازدواج پسران ۳۰ تا ۳۵ است.

در قرآن کریم گرچه «سن» خاص و معینی برای ازدواج بیان نشده، ولی از واژگانی همچون «بلوغ»، «بلوغ حلم»، «بلوغ نکاح» می توان به نحوی سن بلوغ و ازدواج را به دست آورد.

«بلوغ نکاح» در زمانی است که قدرت بر ازدواج پیدا کنند.

در تفسیر مراغی آمده است: بلوغ نکاح رسیدن به سنی است که استعداد و آمادگی ازدواج حاصل شود. جوان در این حالت میل پیدا می کند همسر و سرپرست خانواده باشد.

در مجموع، از روایات استفاده می شود که سن پایه برای ازدواج بعد از بلوغ است و اگر شخص احساس نیاز کند، به گونه ای که ترک آن موجب گناه شود، ازدواج در این سن واجب می گردد. سن ازدواج بر اساس سیره معصومان (علیهم السلام): بر اساس شواهد تاریخی، ازدواج امامان (علیهم السلام) در سنین پیش از ۲۰ سالگی بوده است.

بهداشت باروری در جوانان

امروزه در ایران محدودیت سنی برای ازدواج وجود ندارد و ازدواج در هر سنی ممکن است. ازدواج کودکان هم در سنت و هم در قانون ایران وجود دارد. منتها ازدواج دختر کمتر از ۱۳ ساله و پسر کمتر از ۱۵ سال «منوط است به اذن ولی به شرط مصلحت با تشخیص دادگاه صالح». ازدواج قبل از بلوغ (۹ سال قمری در دختران و ۱۵ سال قمری در پسران) توسط ولی کودک (پدر و جد پدری) انجام می‌شود. تشخیص دادگاه نیز کاملاً از عرف منطقه تاثیر می‌گیرد.

بهداشت باروری در جوانان

لزوم اخذ مجوز دادگاه برای ازدواج کودکان از سال ۱۳۸۱ وارد قوانین ایران شد، تا پیش از آن تشخیص مصلحت فقط به عهده ولی کودک بود. هم‌اکنون نیز مجازاتی برای عدم کسب مجوز دادگاه تعیین نشده است. سال‌ها پیش، حداقل سن ازدواج برای دختران ۱۵ سال و برای پسران ۱۸ سال بود و در شرایط خاص و با ارائه گواهی دادگاه، دختران از ۱۳ سالگی و پسران از ۱۵ سالگی می‌توانستند ازدواج کنند. بنابراین ازدواج زیر ۱۳ سال کاملاً ممنوع بود.

بهداشت باروری در جوانان

آمارهای سال ۱۳۸۹ نشان می‌دهد در این سال ۴۳،۴۵۷ مورد ازدواج کودکان زیر ۱۵ سال به طور رسمی به ثبت رسیده است. ۹۰ درصد این آمار مربوط به دختران است. اما تحقیقات نشان می‌دهد تعداد ازدواج کودکان محدود به آمار ثبت شده نیست زیرا در روستاها کودکان متعه (صیغه) می‌شوند و سال‌ها بدون ثبت رسمی ازدواج زندگی می‌کنند.

بهداشت باروری در جوانان

همچنین بر اساس آمار سال ۱۳۸۹، تعداد ۳۷۰۰۰ کودک ۱۰ تا ۱۸ ساله طلاق گرفته و یا بیوه بوده‌اند. در هر سال ۸۰۰ دختر ۱۰ تا ۱۴ سال و ۱۵ هزار دختر ۱۵ تا ۱۹ سال در ایران طلاق گرفته‌اند. فقر مادی و باورهای سنتی علت این ازدواج‌های زودهنگام است. در بیشتر موارد خانواده داماد به خانواده عروس که اغلب فقیر هستند پولی پرداخت می‌کنند. از پیامدهای ازدواج زودهنگام می‌توان به افزایش بی‌سوادی و کم‌سوادی در میان زنان، چندزنی، پدیده فرار از خانه و همسرکشی اشاره کرد.

بهداشت باروری در جوانان

در سال های اخیر، با تغییرات پیش آمده در ساختار خانواده در غرب که نتیجه آن، ازدواج افراد در سنین بالا بوده است، پدیده ای به نام مادران مُسن، بسیار مشاهده می شود. دانشمندان در دهه های اخیر توانسته اند نقش منفی این پدیده در سلامت نوزادان حاصل از این ازدواج ها را در موارد بسیاری اثبات کنند.

بهداشت باروری در جوانان

تحقیقی که اخیراً روی ۵ میلیون نوزاد انجام شده است، نشان می‌دهد که با افزایش سن مادران، احتمالاً به دنیا آمدن نوزادان مبتلا به اوتیسم به شکل قابل توجهی افزایش می‌یابد. "احتمال به دنیا آمدن نوزادان مبتلا به اوتیسم در مادران بالای ۴۰ سال، نسبت به زنانی که در دهه ۲۰ عمر خود صاحب فرزند می‌شوند، ۵۰ درصد بیشتر است.

بهداشت باروری در جوانان

جدیدترین خبر در این رابطه، نقش سن بالای مادران در بروز بیماری اوتیسم است. در مقابل، این عدد در مورد پدران بالای ۴۰ سال نسبت به پدران ۲۰ تا ۳۰ سال، ۳۶ درصد است.

بهداشت باروری در جوانان

- یکی دیگر از این شاخصه ها بحث کار خارج از خانه زنان است. البته در گذشته نیز زنان در بخش کشاورزی نیز شاغل بوده اند .
- در این سال ها مشارکت اجتماعی زنان افزایش پیدا کرده است. مقوله اوقات فراغت و وسایل ارتباط جمعی افزایش پیدا کرده است. امروز امکان ارتباط با جهان خارج و کشورهای دیگر دنیا برای خانم ها بوجود آمده است. زمانی که ضریب اجتماعی بالا می رود بحث تحصیلات زنان نیز افزایش می یابد. پیش از این زنان ما در مقطع ابتدایی و متوسطه بی سواد بودند .
- اما امروز ۹۵٪ از دختران ما در کشور به مدرسه راه پیدا می کنند.
- در دانشگاه ها بالغ بر ۶۰٪ از پذیرفته شدگان دانشگاه ها را زنان تشکیل می دهند. این افراد اگر در جایی به کار مشغول نشوند. حد اقل توانسته اند از مباحث اجتماعی آگاه شوند. این آگاهی ها باعث شده که سن ازدواج افزایش پیدا کند.

بهداشت باروری در جوانان

افزایش طلاق هم ارتباطی مستقیم با توسعه جوامع دارد. زیرا هر قدر یک کشور توسعه یافته تر است میزان طلاق در آن بالا تر می رود. در جوامع توسعه نیافته آمار طلاق به مراتب کمتر است. زیرا در جوامع کوچکتر تنوع فرهنگی کمتر و تجانس فرهنگی میان زوجین بالا می رود. از سوی دیگر دایره همسرگزینی نیز محدود است. در این فضا نظارت ها و حمایت های خانوادگی تعیین کننده است زیرا آنها همسر داری را در کنار خانواده تجربه می کنند. پس نوعی انتقال فرهنگی است که از طریق خانواده اتفاق می افتد. اما زمانی که وارد جامعه شهری می شویم و جامعه گسترش پیدا می کند حمایت های خانوادگی از بین می رود و شخص باید روی پای خودش بایستد. اما متأسفانه شاهد آن هستیم که دخالت های خانوادگی همچنان وجود دارد.

بهداشت باروری در جوانان

در گذشته اگر شاهد تمام این موارد جوامع سنتی بودیم آن را امری طبیعی می دانستیم. اما در جوامع توسعه یافته نباید شاهد آن باشیم. در حالی که دخالت های خانواده از دل جوامع سنتی به جوامع توسعه یافته ما کشیده شده است. در تحقیقاتی که انجام شده بسیاری از مخاطبین دختر و پسر ما ازدواج از طریق دوستی و آشنایی را بهترین روش همسر یابی عنوان کرده اند. آنها دوست دارند تا پیش از ازدواج با همسرانشان آشنایی داشته باشند. این یک عامل توسعه یافتگی است. اما همین دختران و پسران زمانی که زیر یک سقف قرار می گیرند با مباحثی سنتی مانند مهریه ، جهیزیه و.. روبرو می شوند. این مباحث سنتی سبب ساز اختلافات می شود که آنها را تا مرز طلاق پیش می برد.

بهداشت باروری در جوانان

تحول در الگوهای رفتاری

در دهه های اخیر، تحول جدی در الگوهای رفتاری خانواده ها به وجود آمده است. تغییر در الگوی مصرف، نوع پوشاک، مسکن، سطح انتظارات خانواده ها و توجه به آراسته بودن ظاهری موجب گردیده که مفهوم زندگی به طور کلی دگرگون شود. امروزه «رفاه» از مهم ترین مسائلی است که خانواده ها توجه بیشتری بدان مبذول می دارند. در حالی که در ۴، ۵ دهه قبل مفهوم «رفاه» کمتر جایی در زندگی افراد داشت.

بهداشت باروری در جوانان

ادامه تحصیلات و تحول موقعیت زنان

دومین عاملی که موجب افزایش سن ازدواج شده، گرایش به ادامه تحصیلات در بین جوانان است. اغلب پسران و دختران علاقه دارند تحصیلات خود را تا لیسانس و بالاتر ادامه دهند. امروزه تلقی و برداشت جوانان این است که ازدواج فرصت ادامه تحصیل را از آنان سلب می نماید. به ویژه تحول موقعیت اجتماعی زنان و گرایش آن ها به تحصیلات عالی موجب شده که سن ازدواج افزایش پیدا کند.

دختران چنین فکر می کنند که بعد از ازدواج به دلیل مسئولیت همسری و یا مادری نمی توانند درس بخوانند. خانواده دختر و پسر نیز همین عقیده را دارند و غالباً حاضر نیستند درباره ازدواج فرزندانشان در حال تحصیل اقدام کنند.

بهداشت باروری در جوانان

اعتقاد به داشتن زندگی آزاد

برخی بر این باورند که ازدواج باعث ایجاد محدودیت در بسیاری از خواسته ها و نیازهای آنان می شود؛ از این رو، ترجیح می دهند به شکل مجرد و آزاد زندگی کنند. این گرایش نه تنها در بین پسران وجود دارد، بلکه برخی از دختران نیز ازدواج را نوعی محدودیت و موجب سلب آزادی های فردی خود می دانند.

بهداشت باروری در جوانان

شاید بیشتر افرادی که ازدواج را عامل محدودکننده آزادی های فردی می دانند، فلسفه و حقیقت ازدواج را به خوبی درک نکرده و طرفدار آزادی به معنای غربی آن باشند، اما در این میان افرادی هم هستند که با وجود گرایش مذهبی قوی، آسایش، آرامش، خودسازی و سیر و سلوک معنوی را در داشتن نوعی زندگی می دانند که در آن قید و بندهای زناشویی و زندگی مشترک وجود نداشته باشد. برخی نیز فرزنددار شدن را مانع رشد اجتماعی مطلوب و کار و تحصیل خود می دانند، از این رو، حاضر نمی شوند ازدواج کنند.

بهداشت باروری در جوانان

فراهم بودن زمینه ارضای نامشروع

به نظر می رسد بین افزایش سن ازدواج و انحرافات اخلاقی رابطه ای دو سویه برقرار باشد. برخی پژوهش ها نشان می دهند روابط آزاد بین دختر و پسر و امکان تمتع و ارضای جنسی، نیاز به ازدواج را در جوانان کم رنگ کرده است. در تحقیقی که مشکلات و موانع ازدواج جوانان و به ویژه دختران مورد بررسی قرار گرفته، به این نکته اشاره شده که برخی جوانان برای ارضای غرایز طبیعی خود به ارتباط با جنس مخالف بسنده می کنند و در نتیجه، وجود زمینه های انحرافی و روابط آزاد دختر و پسر را به عنوان یکی از عوامل افزایش سن ازدواج برشمرده است. بنابراین، روابط آزاد دختر و پسر و امکان بهره گیری جنسی از طریق غیر ازدواج که در عین حال، مسئولیت چندانی بر عهده فرد نمی گذارد، خود یکی از عوامل افزایش سن ازدواج است.

بهداشت باروری در جوانان وسواس بیش از حد در انتخاب همسر

یکی دیگر از عوامل افزایش سن ازدواج، احتیاط بیش از حد و وسواس گونه دختر و پسر (یا خانواده آن ها) در مورد همسر آینده می باشد. افرادی که بیش از حد در این زمینه وسواس به خرج می دهند نمی توانند در مورد ازدواج و انتخاب همسر آینده خود تصمیم بگیرند. این افراد گاه در اقدام به ازدواج، با اینکه همه اقدامات ضروری پیش از مراسم ازدواج را انجام داده اند، اما چند روز مانده به عقد و یا عروسی، تمام قول و قرارها را زیر پا می گذارند و حاضر به ازدواج نمی شوند. آنچه بیان شد، تنها برخی از عوامل فردی و اجتماعی مؤثر در افزایش سن ازدواج بود. گردآوری و بررسی شواهد جامع و فراگیر در این زمینه، پژوهش مستقل و گسترده ای را می طلبد که به دور از هدف اصلی ما در این نوشتار است.

بهداشت باروری در جوانان

افزایش سن ازدواج و کاهش سن بلوغ جنسی

در حال حاضر شواهد حاکی از این می باشند که سن ازدواج روز به روز رو به افزایش است، اما از آن طرف، سن بلوغ جنسی کاهش چشمگیری را نشان می دهد و در سال های اخیر فاصله این دو بیشتر شده است. به تعبیر دیگر، انتظارات، ایده آل ها و هنجارهای اجتماعی، ازدواج جوانان را به تأخیر انداخته است، به صراحت می توان گفت که افزایش سن ازدواج یک مشکل حادّ اجتماعی است و به تعبیر جامعه شناسان می توان از آن به عنوان یک «مسئله اجتماعی» نام برد.

بهداشت باروری در جوانان

حال با این تعریف از مسئله اجتماعی، آیا می توان افزایش سن ازدواج را، آن هم در شرایطی که عوامل تحریک کننده جنسی در جامعه بیشتر شده و سن بلوغ جنسی کاهش چشمگیری یافته، یک مسئله اجتماعی دانست؟ پاسخ این سؤال مثبت است. با این زمینه، به راحتی می توان به گستردگی تأثیرات افزایش سن ازدواج پی برد و از آن به عنوان یکی از عوامل راهبردی انحرافات اخلاقی و بی بند و باری های جنسی در میان جوانان بحث کرد.

بهداشت باروری در جوانان

افزایش سن ازدواج و خودکشی :

آمارهای ارائه شده درباره خودکشی در شهرهای ایران حکایت از آن دارند که در گذشته میزان خودکشی در میان گروه های سنی بالا بیشتر بود، اما در ۲۰ سال اخیر این الگو به هم خورده و میزان بالای خودکشی به سمت گروه های سنی جوان تر گرایش پیدا کرده است.

بر اساس پژوهش های جهانی و نیز برخی تحقیقات انجام شده در ایران، اکثر اقدام کنندگان به خودکشی را جوانان مجرد تشکیل می دهند.

بهداشت باروری در جوانان

افزایش سن ازدواج و خانه‌گریزی دختران

فراز از خانه یکی از معضلات حاد اجتماعی است که عوامل مختلفی در آن دخالت دارند. ۷۲ درصد دختران فراری بین ۱۶ تا ۲۵ سال داشتند. تجزیه و تحلیل‌ها نشان می‌دهند که در کنار موارد اختلافات خانوادگی، خشونت والدین، بی‌سرپرستی، فقر و پایین بودن سطح فرهنگ خانواده، درصد قابل توجهی از دختران فراری کسانی هستند که علی‌رغم نیاز شدید آن‌ها به ازدواج و داشتن خواستگارهای متعدد، والدین آن‌ها با ازدواجشان مخالف است کرده‌اند.

بررسی تاخیر سن ازدواج در دختران

نقش والدین در ازدواج جوانان

نقش خانواده در بهینه سازی سن ازدواج و پیشگیری از انحرافات اخلاقی جوانان، نقش مهم و اساسی است. والدین می توانند با اقدام به موقع برای ازدواج فرزندان‌شان و دست برداشتن از سختگیری های بی مورد، رسومات و سنت های غلط، و انتظارات و توقعات نابجا از فرزندان، زمینه ازدواج به موقع آن ها را فراهم نموده و به مسئولیت دینی و اخلاقی خود، عمل کنند.

بررسی تاخیر سن ازدواج در دختران

مسئولیت دولت در تسهیل امر ازدواج جوانان هر یک از نهادهای اجتماعی عهده دار مسئولیت ها و وظایف مشخصی از کارکردهای یک جامعه هستند. فرایند عملکرد این نهادها و نیز تعامل بین آن ها، چگونگی حرکت یک جامعه را مشخص می سازد. دولت به عنوان یکی از مهم ترین نهادهای اجتماعی، مسئولیت حراست از ارزش های فرهنگی، ایجاد زمینه برای رفاه اجتماعی و تسهیل ازدواج جوانان را به عهده دارد. در فرهنگ اسلامی بر تعاون اجتماعی و رسیدگی به امور جوانان تأکید شده و بخشی از بیت المال برای تسهیل ازدواج جوانان اختصاص یافته است.

بررسی تاخیر سن ازدواج در دختران

برای تسهیل امر ازدواج جوانان و در نتیجه، پیشگیری از بسیاری انحرافات اخلاقی موارد ذیل پیشنهاد می شوند:

۱. برگزاری کلاس های آموزشی درباره ازدواج و تحلیل و بررسی پیامدهای به تأخیر انداختن آن؛

۲. ایجاد مراکز ویژه برای شناختن موقعیت های افراد طالب ازدواج و فراهم کردن زمینه آشنایی خانواده ها و خواستگاری در مواردی که با معیارهای مورد نظر دختر و سر هم خوانه داشته باشد.

بررسی تاخیر سن ازدواج در دختران

۳. منحصر نکردن امکانات مادی و رفاهی به دانشجویان و جوانان ساکن در پایتخت و تقسیم تسهیلات بین همه قشرها و گروه‌ها در شهرها و شهرستان‌های مختلف؛

۴. قرار دادن افرادی که ازدواج کرده‌اند در اولویت‌های اشتغال و در واقع، توجه به اشتغال جوانان به دور از تبعیض و رابطه محوری؛

۵. فرهنگ سازی ازدواج ساده و منطبق با معیارهای اسلامی، که یکی از راهکارهای اصلی در حل مشکلات ازدواج جوانان بوده است و باید از سوی رسانه‌ها دنبال شود. اگر معیار ما در ازدواج و انتخاب همسر، اسلام باشد، همه یا اکثر این مشکلات وجود نخواهد داشت.

بررسی تاخیر سن ازدواج در دختران

فراهم کردن امکانات ازدواج به دور از مخارج غیرضروری و در چارچوب فرهنگ دینی، از نوع ازدواج های گروهی که در سال های اخیر شاهد برگزاری ساده و صمیمی آن ها بوده ایم، تا به این وسیله جوانان بتوانند با صرفه جویی، زمینه یک زندگی ساده و سالم را فراهم کنند.

بررسی تاخیر سن ازدواج در دختران

باید بینش جوانان، نوجوانان و خانواده ها نسبت به زندگی و ازدواج اصلاح شود.

باید تدابیری از سوی مریبان، مسئولان فرهنگی و دولت در نظر گرفته شود که جوانان و نوجوانان در ابعاد گوناگون جسمی، جنسی، عقلی، اجتماعی، عاطفی و اقتصادی به طور هماهنگ و متناسب رشد نمایند. آنچه در حال حاضر مشاهده می شود ناهم ترازوی رشد و بلوغ جنسی و جسمی با دیگر ابعاد رشد یعنی رشد عقلی، اجتماعی، اقتصادی و عاطفی جوانان و نوجوانان است.

